

СТАНОВИЩЕ

от проф. д-р Александър Асенов Воденичаров

за представения дисертационен труд на тема

„ПРАВОТО НА ИНФОРМАЦИЯ”

за получаване на образователна и научна степен „доктор”

в област на висшето образование 3.Социални, стопански и правни науки”,
професионално направление 3.6 Право, научна специалност
„Конституционно право”

Автор на дисертационния труд : Десислава Данчева Спасова

I. Актуалност и значимост на разработвания в дисертационния труд проблем

Дисертантът Десислава Спасова е представила за публична защита дисертационния си труд на тема „Правото на информация”, като разкриването на процедурата е извършено по установения ред в ЗРАСРБ и Правилника за прилагането му (чл. 39 и сл.).

Дисертацията има обем от 241 стандартни страници и се състои от увод, изложение, организирано в три глави и заключение. Съдържанието на всяка от главите е разпределено в отделни параграфи, точки и подточки.

Структурата на дисертацията като цяло е балансирана и отразява логическата последователност на изследваните проблеми. **Подчертано положителен момент са направените обобщения и точното формулиране на направените изводи.**

Библиографската справка, която е приложена, съдържа общо 157 заглавия на три езика (български, английски, руски). Бележките под линия са 165 на брой, което демонстрира компетентно и широко познаване на произведенията, свързани с проучваната материя.

Изследванията, предмет на дисертационния труд са **с подчертана актуалност**.

Към момента дисертационният труд „Правото на информация” е **първото научно съчинение** на български език, разглеждащо темата в дълбочина.

Въпреки наличието на отделни публикации по част от въпросите, свързани със свободата на словото, цялостен анализ на състоянието и уредбата ѝ у нас липсва.

За пръв път в дисертационния труд е анализирана цялостно и практиката на Европейския съд по правата на човека по въпросите на свободата на словото и нейната защита.

Темата за свободата на словото може да бъде, и често е предмет на журналистически или политологични изследвания. За пръв път, обаче тя е обект на юридическо теоретично проучване. Фактът, че авторът е журналист и юрист, му е дал възможност за различен поглед върху журналистическата практика и същевременно – върху празнотите в правната регламентация на материята.

Достойнство на труда е **практическата му значимост**. На първо място, дисертационният труд прави анализ на съществуващата медийна среда както у нас, така и в редица европейски държави.

На основата на осъществените от дисертанта проучвания се правят обосновани предложения *de lege ferenda* във връзка с използването на скрити камери и източници на звук. Това е и един от основните приносни моменти в изложението.

Конституцията на Република България регламентира както свободата на словото и правото на информация, така и редица ограничения на това право. Например, забраната за фотографиране, филмиране, записване и подлагане на други подобни действия без знанието или въпреки изричното несъгласие на лицата, освен в предвидените от закона случаи (чл. 32 ал. 2).

Приносен момент е детайлното разглеждане на проблема дали тайното записване на лица чрез скрита камера или звук представлява нарушение на чл. 32 ал. 2 от Конституцията. Докторантът умело и обосновано защитава развитата своя теза.

Предметът на изследването е напълно осъществен. Изследвани са теоретични, методологични научно-приложни въпроси и казуси. Това е дало възможност на докторанта за формирането на предложения за създаването на нова юридическа уредба *ex nunc* и усъвършенстване на действащата регламентация, отчитащо съвременните икономически, технически, научни и други дадености.

II. Аналитична оценка на резултатите и приносите в дисертационния труд

В увода на дисертационния труд е направен задълбочен преглед на възникването на правото на информация и на свободата на словото, както и на тяхната значимост за развитието на съвременното общество.

В първата глава на дисертационния труд се проследява удачно хронологически възникването и развитието на правото на информация в различните европейски държави.

Аналитично е проследен правно-историческият генезис на възникването на свободата на словото у нас – от обичайното право до действащата нормативна уредба.

Детайлно е разгледана и международно правната уредба, както и юридическата същност на правото на информация и мястото му в системата на основните права.

Напълно оправдано отделен параграф е посветен на тезата на автора за наличие на пет отделни комуникационни канала, която е съществена част от научния принос на труда.

Разгледани са и социалните функции на правото на информация.

Специално внимание е отделено на разграничението на медиите на конвенционални и неконвенционални, както и други класификации.

Предмет на изследване във втората глава е съпоставянето и отграничението на правото на информация от други основни права.

Проучени са комплексно приликите и разликите между печатните и електронните медии у нас.

Отделен параграф е посветен на новото право – правото на информация. Авторът достига до верния извод, че то е едно от най-младите юридически отрасли, т.е. от трето поколение и е било формирано много по-късно от другите комуникационни права.

Според първата алинея на чл. 41, всеки има право да търси, получава и разпространява информация. Тези три възможности образуват предметното съдържание на посоченото право. Докторантът сполучливо отбелязва, че те могат да се разглеждат като отделни права – право да се търси, право да се получава и право да се разпространява информация.

В глава втора на дисертационния труд са разгледани и границите на осъществяване на правото на информация.

В трета глава на дисертационния труд е разгледана в сравнително-правен аспект конституционната уредба на правото на информация. Тя е проследена в Англия, Франция Русия, САЩ и зр.

В глава трета са представени в систематизиран вид и предложенията на автора за развитие на законодателната регламентация.

Основен акцент в тази част от дисертацията е и въпросът за регулацията на информацията в интернет. Обсъжданият проблем е изключително сложен, защото въпреки нарастващата необходимост от известна регулация на световната мрежа, интернетът все още няма легална дефиниция в световен мащаб.

На финала на последната глава е проучен и въпросът за саморегулацията на медиите. В тази връзка детайлно е анализиран българският етичен кодекс, който е приет през 2005 година

В заключението на дисертационния труд е направен верният извод, че свободата на изразяване е признато за фундаментално право в едно демократично общество. Международната уредба на комуникационните права и практиката на Европейския съд по правата на човека е от съществено значение за нашата страна. По силата на чл. 5, ал. 4 от Конституцията международните договори, ратифицирани по конституционен ред, обнародвани и влезли в сила за Република България, са част от вътрешното право на страната. При колизия с норми от вътрешното законодателство, те имат приоритет. Ето защо, основателно в изложението е отделено голямо внимание на европейската практика по този тип дела. Взета е предвид и българската съдебна практика в тази сфера.

ЗАКЛЮЧЕНИЕ

Обсъжданият научен труд показва категорично, че дисертантът Десислява Спасова притежава **задълбочени теоретични знания** в областта на конституционното право, правата на гражданите и свободата на словото.

Задълбочените проучванията в дисертацията, извеждането на научни изводи, аргументирането на поддържаните становища, изразяването на критично отношение по дадени въпроси и др. ясно показват, че докторантът притежава **способност за самостоятелни научни изследвания.**

Изхождайки от гореизложеното, считам, че представяният дисертационен труд на тема „Правото на информация” **отговаря напълно на изискванията на чл. 6, ал. 3 от Закона за развитието на академичния състав в Република България и на чл. 27 от Правилника за прилагането му. Ето защо убедено предлагам на уважаемото научно жури да присъди на Десислава Данчева Спасова образователната и научна степен „Доктор”.**

22 март 2016 г

РЕЦЕНЗЕНТ :

(проф. д-р Александър Воденичаров)